

www.vulkani.rs
office@vulkani.rs

Naziv originala:

R. F. Kuang

THE POPPY WAR

Copyright © 2018 by Rebecca Kuang

All rights reserved.

Translation Copyright © 2020 za srpsko izdanje Vulkan izdavaštvo

ISBN 978-86-10-03575-9

Ova knjiga štampana je na prirodnom recikliranom papiru od drveća koje raste u održivim šumama. Proces proizvodnje u potpunosti je u skladu sa svim važećim propisima Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja Republike Srbije.

R. F. KUANG

MAKOV
RAT
ŠAMAN

Prevela Jelena Stanković

VULKAN
IZDAVAŠTVO

Beograd, 2020.

Ovo je za Ajris.

PRVI DEO

PRVO POGLAVLJE

„Skini se.“

Žin trepnu s nevericom. „Šta?“

Redar podiže pogled s knjižice. „Protokol da bi se sprečilo varanje.“ Pokazao je prstom prema redarki u drugom delu prostorije. „Ako moraš, idi do nje.“

Žin čvrsto prekrsti ruke preko grudi, pa ode do drugog redara. Odveli su je iza paravana i temeljno ispipali, ne bi li našli kakav materijal u nekom otvoru, posle čega su joj dali bezobličan plavi džak.

„Obuci ovo“, reče redarka.

„Je li ovo zaista neophodno?“ Žin su zubi cvokotali dok se skidala.

Odora za ispit bila joj je prevelika; rukavi su joj padali preko šaka, te je morala da ih podvrne nekoliko puta.

„Jeste.“ Redarka joj pokaza da sedne na klupu. „Prošle godine uhvaćeno je dvanaest učenika s papirima koje su prišili u košulju. Samo preduzimamo mere. Otvori usta.“

Žin poslušala.

Redarka joj pregleda jezik tankim štapićem. „Nije šareno. Širom otvori oči.“

„Zašto bi se neko drogirao *pre* testa?“, upita Žin dok joj je redarka cimala kapke. Redarka nije odgovorila.

Zadovoljno je odmahnula Žin prema hodniku, u kome su ostali potencijalni učenici čekali u krivudavom redu. Ruke su im bile prazne, a lica ukočena od nervoze. Nisu poneli ništa na test – neko je mogao da izbuši olovku i u nju ubaci svitak s odgovorima.

„Ispružite ruke tako da ih možemo videti“, naredi redar, koji je stao ispred reda. „Rukavi se moraju zavrnuti iznad laktova. Odsad pa nadalje više se nikome ne obraćate. Ukoliko morate do toaleta, podignite ruku. U uglu prostorije nalazi se kofa.“

„Šta ako moramo da seremo?“, upita jedan mladić.

Redar slegnu ramenima. „Pokušajte da budete tihi.“

Žin je bila previše uznemirena tog jutra i nije ništa jela. Bilo joj je muka čak i od same pomisli na hranu. Bešika i creva bili su joj prazni. Samo joj je um bio pun, natrpan neverovatnim brojem matematičkih formula, pesama, primirja i istorijskih datuma koje je trebalo izliti na papir. Bila je spremna.

U salu za ispitivanje moglo je da stane stotinu učenika. Stolovi su bili uredno poređani u redove od po deset. Na svakom su se nalazili teška sveska za testiranje, bočica s mastilom i četkica za pisanje.

Većina provincija u Nikanu morala je da prilagodi čitave opštinske sale kako bi smestili na hiljade učenika koji bi se svake godine okušali u polaganju testa. Međutim, Opština Tikani u Provinciji Petla bila je naseljena seljacima i zemljoradnicima. Porodicama u Tikaniju više su služile vredne ruke za rad na poljima nego školovani balavci. U Tikaniju su uvek koristili samo jednu učionicu.

Žin je ušla u prostoriju sa ostalim učenicima i zauzela mesto koje su joj dodelili. Pitala se kako su ispitanici izgledali odozgo: uredni kvadrati crne kose, jednakih plavih odora i braon drvenih stolova. Zamišljala je iste ovakve učionice širom zemlje i mnoštvo studenata koji su s istim nestrpljenjem posmatrali vodeni sat.

Žinini zubi cvokotali su u takvom ritmu da je pomislila da su je svi čuli, ali nije drhtala samo od hladnoće. Stegla je vilicu, ali se drhtavica samo spustila na šake i kolena. Četkica za pisanje tresla joj se u ruci i posipala mastiljave tačkice svuda po stolu.

Stegla je šaku i ispisala puno ime i prezime na korice sveske. *Fang Žuenin.*

Nije samo ona osećala tremu. Pored kofe u uglu prostorije već se čulo povraćanje.

Stegla je zglob, prstima zaklanjajući blede opekotine, i duboko udah-nula. *Koncentriši se.*

U jednom uglu lagano se začuo vodeni sat.

„Počnite“, oglasi se ispitivač.

Začu se okretanje stotinu testova, poput jata vrabaca koji polete u istom trenutku.

Pre dve godine, na dan koji je Opština Tikani odredila kao dan njenog četrnaestog rođendana, staratelji su pozvali Žin u svoje odaje.

Ovo se retko dešavalo. Fangovi su voleli da ignorišu Žin sve dok im nešto ne zatreba, a onda bi s njom razgovarali kao sa psom kome su davali naredbe. *Zaključaj radnju. Okači veš. Odnesi ovo pakovanje opijuma komšijama i ne vraćaj se dok ih ne odereš duplo više od cene koju smo platili.*

Na gostinsku stolicu nasadila se žena koju Žin nikada nije videla. Lice joj je u potpunosti bilo prekriveno nečim što je ličilo na pirinčano brašno, i prošarano zgrudvanom bojom na usnama i kopcima. Nosila je svetlu haljinu boje jorgovana, išaranu trešnjinim cvetom, krojenu tako da pristaje duplo mlađoj devojci. Nezgrapna figura prelivala joj se sa strana kao vreća žita.

„Je li ovo devojka?“, upita žena. „Hm. Malo je crn-purasta – inspektoru neće previše smetati, ali malo će vam oboriti cenu.“

Žin odjednom s užasom nasluti šta se događalo. „Ko ste vi?“, zahtevala je da čuje.

„Sedi, Žin“, reče čika Fang.

Posegnuo je ogrubelom rukom kako bi je poveo prema stolici. Žin odmah poče da beži. Teta Fang je istog trena uhvati i dovuče nazad. Usledila je kratka borba, u kojoj je teta Fang savladala Žin i odvušla je do stolice.

„Neću otići u bordel!“, drala se Žin.

„Nije ona iz bordela, glupačo“, prasnula je teta Fang. „Sedi. Pokaži malo poštovanja prema provodadžiki Liju.“

Provodadžika Liju nije se uznemirila, kao da je u svojoj profesiji često dobijala optužbe za trgovinu belim robljem.

„Postaćeš prava srećnica, dušo“, reče. Glas joj je bio vedar i neprirodno sladunjav. „Želiš li da čuješ razlog?“

Žin se skupila na ivici stolice i zurila je u crvene usne provodadžike Liju. „Ne.“

Provodadžika Liju zategnu osmeh. „Prava si dušica.“

Ispostavilo se da je provodadžika Liju posle duge i mukotrpne potrage uspeła da pronađe muškarca iz Tikanija koji je bio voljan da se venča sa Žin. Bio je to bogati trgovac koji je zarađivao od uvoza svinjskih ušiju i ajkulinih peraja. Dvapat se razvodio i bio je triput stariji od nje.

„Zar to nije divno?“, sijala je provodadžika Liju.

Žin pohita prema vratima. Nije načinila ni dva koraka kada je teta Fang poskočila i zgrabila je za zglob.

Žin je znala šta je sledilo. Pripremila se za udarac, za šutiranje u rebra, gde se modrice ne bi videle, ali teta Fang ju je samo dovušla do stolice.

„Ponašaćeš se kako treba“, prošaputala je, ali su njeni stegnuti zubi govorili da se sprema kazna. Ali ne sada, ne pred provodadžikom Liju.

Teta Fang nije volela da javno ispoljava surovost.

Provodadžika Liju nehajno trepnu. „Ne boj se, dušo. Ovo je tako uzbudljivo!“

Žin uhvati nesvestica. Okrenula se kako bi pogledala svoje staratelje, boreći se da joj glas ostane pribran. „Mislila sam da sam vam potrebna u radnji.“ Zbog nekog razloga setila se da izgovori jedino ovo.

„Kesegi se može pobrinuti za radnju“, reče teta Fang.

„Kesegi ima *osam* godina.“

„Brzo će on odrasti.“ Teti Fang zasijaše oči. „A tvoj budući suprug još je i seoski inspektor za uvoz.“

Žin ih je razumela. Fangovi su vršili jednostavnu razmenu: jedno usvojeno siroče za monopol nad crnim tržištem opijuma u Tikaniju.

Čika Fang je povukao poveći dim iz lule pa izdahnuo, ispunivši prostoriju gustim, zagušljivim dimom. „Bogat je. Bićeš srećna.“

Ne, *Fangovi* će biti srećni. Moći će da uvoze opijum, a da ne troše novac na mito. Međutim, Žin se ujede za jezik – svaka naredna rasprava bi joj naudila. Bilo je jasno da će je Fangovi udati, pa makar je lično odvucli u bračnu postelju.

Nikada nisu želeli Žin. Prihvatili su je kao dete samo zato što je carica posle Drugog makovog rata naredila da sva domaćinstva s manje od troje dece moraju usvojiti po jedno ratno siroče, koje bi u suprotnom postalo lopov ili prosjak.

Budući da se u Tikaniju na čedomorstvo i ubistvo deteta nije gledalo lepim očima, Fangovi su iskoristili Žin za rad u prodavnici i prodaju opijuma čim je naučila da broji. Međutim, i pored njenog besplatnog rada, Fangovi nisu više želeli da prehranjuju Žin i brinu o njoj. Sada im se pružila prilika da se reše finansijskog tereta koji im je predstavljala.

Provodadžika Liju objasnila je da ovaj trgovac može priuštiti sebi da hrani i oblači Žin do kraja njenog života. Treba samo da ga uslužuje obazrivo poput dobre supruge, podari mu decu i brine o njegovom domaćinstvu (koje, naglasila je provodadžika, ima ne jedno već *dva* kupatila). Ratno siroče poput Žin, bez porodice i bilo kakve veze, nije moglo obezbediti sebi išta bolje od ovoga.

Suprug za Žin, novac za provodadžiku i droga za Fangove.

„Čoveče“, bledunjavo izgovori Žin. Pod kao da se talasao ispod njenih nogu. „Sjajno. Zaista sjajno. Predivno.“

Provodađzika Liju ponovo se ozari.

Žin se borila s panikom i pokušavala je da diše normalno, sve dok nisu izveli provodađziku. Poklonila se Fangovima i kao prava poslušna pastorka zahvalila im za trud koji su uložili da joj pruže ovako sigurnu budućnost.

Vratila se u radnju. Radila je u tišini sve do mraka, primala narudžbine, popisivala inventar i upisivala nove narudžbine u svesku.

Kada je reč o inventaru, morali ste biti veoma pažljivi kada unosite brojke. Devetka je veoma lako mogla ličiti na osmicu. A bilo je još lakše da liči na sedmicu...

Sunce je već odavno zašlo kada je Žin zatvorila radnju i zaključala vrata.

Zatim je gurnula ukradeno pakovanje opijuma pod košulju i pobjegla.

„Žin?“ Sitni, smežurani čovek otvori vrata biblioteke i pogleda je. „Velike mu Kornjače! Šta tražiš ovde? Lije kao iz kabla.“

„Došla sam da vratim knjigu“, reče ona, držeći vodootpornu torbu. „A i udajem se.“

„Ah. Ah! Šta? Uđi.“

Učitelj Fejrik držao je besplatne popodnevene časove siromašnoj deci Tikanija, koja bi u drugom slučaju ostala nepismena. Žin mu je verovala više nego ikome i bolje od ikoga razumela njegovu slabost.

Zbog toga je predstavljao centralni deo njenog plana.

„Nema vaze“, primetila je kada je pogledala pretrpanu biblioteku.

Učitelj Fejrik zapali vaticu u kaminu, ispred kojeg je stavio dva jastuka. Pokazao joj je da sedne. „Loš potez. Uopšte, loša noć.“

Nažalost, učitelj Fejrik bio je opsednut *podelom*, izuzetno popularnom igrom u kockarskim jazbinama Tikanija. Ne bi bilo tako opasno da je bio bolji igrač.

„To nema nikakvog smisla“, reče učitelj Fejrik pošto mu je Žin preporučila vesti koje je donela provodađzika. „Zašto bi te Fangovi udali? Zar im nisi najbolji izvor neplaćenog rada?“

„Jesam, ali misle da ću im biti korisnija u krevetu inspektora uvoza.“

Učitelj Fejrik izgledao je revnosno. „Tvoji su kreteni.“

„Dakle, učinićete to“, reče ona s nadom. „Pomoći ćete.“

Uzdahnuo je. „Draga moja devojčice, da te je porodica pustila da učiš kod mene dok si bila mlađa, možda bismo i mogli da razmišljamo o ovome... *Rekao* sam Fangovima tada, *rekao* sam njoj da imaš potencijal. Međutim, sada već pričamo o nečemu nemogućem.“

„Ali...“

Podigao je ruku. „Više od dvadeset hiljada učenika polaže keđu* svake godine, a jedva tri hiljade dospe na akademiju. Od toga jedva nekoliko njih polaže ispit u Tikaniju. Takmičila bi se protiv bogate dece – dece trgovaca, plemića – koja su se čitavog života pripremala za ovo.“

„Ali i ja sam dolazila na vaše časove. Koliko teško može biti?“

Zakikota se na ove reči. „Umeš da čitaš. Umeš da koristiš abakus. To nije dovoljna priprema da bi se polagao keđu. On iziskuje veliko znanje istorije, napredne matematike, logike i klasika...“

„Četiri plemenita predmeta, znam“, reče ona nestrpljivo. „Ali brzo čitam. Znam više znakova od većine odraslih u ovom selu. Sigurno više od Fangovih. Mogu da pratim nastavu samo ako mi dozvolite da pokušam. Čak ne moram ni da prisustvujem recitacijama. Potrebne su mi samo knjige.“

„Jedno je čitati knjige“, reče učitelj Fejrik, „a sasvim je drugi izazov pripremati se za keđu. Moji učenici provode čitav život učeći za ovo; devet časova dnevno, sedam dana u nedelji. Ti provodiš više vremena od toga radeći u radnji.“

„Mogu učiti u radnji“, bunila se.

„Zar nemaš prave obaveze?“

„Dobro mi ide da, ovaj, radim više poslova odjednom.“

Na trenutak ju je skeptično pogledao, pa odmahnuo glavom. „Imaćeš samo dve godine. Nije izvodljivo.“

„Ali nemam drugog izbora“, reče ona piskavim glasom.

Neudata devojka poput Žin nije u Tikaniju vredela ni pišljiva boba. Mogla je da provede čitav život radeći kao sluškinja u nekoj bogatoj porodici – ako bude našla nekoga koga može podmititi za takvo nešto. Jedino što joj je preostajalo bilo je kombinacija prostitucije i prosjačenja.

Dramila je, ali nije preuveličavala. Mogla je da pobjegne iz varoši, verovatno s dovoljno ukradenog opijuma da kupi kartu do neke druge provincije... ali kuda? Nije imala prijatelje ni porodicu; nikoga da dođe

* Kineski carski ispit, koji se morao položiti da bi se dobio posao. (Prim. prev.)

i pomogne joj ukoliko je pokradu ili otmu. Nije posedovala nikakve isplative veštine. Nikada nije izašla iz Tikanija; nije imala ni predstavu o preživljavanju u gradu.

A ako je neko bude uhvatio s toliko opijuma u rukama... Posedovanje opijuma bilo je veliki prestup u carstvu. Odvukli bi je do gradskog trga i javno obezglavili kao najnoviju žrtvu uzaludnog carskog rata zbog droge.

Imala je samo ovaj opijum. Morala je da ubedi učitelja Fejrika.

Podigla je knjigu koju je došla da vrati. „Ovo je Mencije. *O vođenju države*. Ovo je bilo kod mene tri dana, je li tako?

„Jeste“, odgovorio je a da ne pogleda u svesku.

Dala mu je knjigu. „Pročitajte mi jedan odlomak. Bilo koji.“

Učitelj Fejrik i dalje ju je skeptično posmatrao, ali je otvorio sredinu knjige da bi joj udovoljio. „Saosećanje predstavlja princip...“

„Dobročinstva“, dovršila je. „Osećaj srama i netrpeljivosti predstavlja princip pravičnosti. Osećanje skromnosti i učtivosti predstavlja princip... princip, ovaj, društveno prihvatljivog ponašanja. A osećaji odobravanja i neodobravanja predstavljaju princip znanja.“

Podigao je obrvu. „A šta to znači?“

„Nemam pojma“, priznala je. „Iskreno, nimalo ne razumem Mencija. Samo sam upamtila njegove reči.“

Okrenuo je kraj knjige, odabrao još jedan pasus i počeo da čita: „U carstvu zemaljskom nastaje red kada sva bića znaju svoje mesto. Sva bića znaju svoje mesto kada ispune njima date uloge. Riba ne pokušava da leti. Tvor ne pokušava da pliva. Mir će doći samo onda kada svako biće bude poštovalo blaženi red.“ Zatvorio je knjigu i podigao pogled. „Kako ti se čini ovaj pasus? Razumeš li šta znači?“

Razumela je šta je učitelj Fejrik pokušavao da joj kaže. Nikare su verovale u jasno podeljene društvene uloge, strogu hijerarhiju u kojoj bi svako dobio svoje mesto po rođenju. Sve je imalo svoje mesto pod nebom. Sitni vlastelini postajali su ratni zapovednici, kadeti – vojnici, a uboge prodavačice iz Tikanija trebalo je da budu zadovoljne time da ostanu uboge prodavačice iz Tikanija. Keđu je, naravno, bio meritokratska institucija, ali samo su oni iz bogatih staleža mogli svojoj deci da priušte učitelje koji su im bili potrebni da polože ispit.

Pa, dovraga utvrđeni redosled i pripadnost. Ako je udaja za odvratnog starca bila njena predodređena uloga, Žin je bila odlučna da promeni svoju sudbinu.

„Znači da mogu dobro da upamtim duge pasuse pune gluposti“, reče ona. Učitelj Fejrik začuta na trenutak. „Nemaš akademsko pamćenje“, reče na kraju. „Naučio sam te da čitaš. Valjda znam.“

„Nemam“, priznade ona. „Ali tvrdoglava sam, naporno učim i zaista ne želim da se udam. Bilo mi je potrebno tri dana da upamtim Mencija. Knjiga je kratka, tako da će mi verovatno biti potrebno oko nedelju dana da upamtim neki duži tekst. Ali koliko tekstova ima na spisku za keđu? Dvadeset? Trideset?“

„Dvadeset sedam.“

„Onda ću ih sve upamtiti. Svaki. To je sve što je potrebno da bi se položio keđu. Drugi predmeti nisu toliko teški; klasika namuči ljude. Lično ste mi to rekli.“

Učitelj Fejrik sada je zaškiljio, a izraz lica pređe mu iz skeptičnog u proračunatost. Poznavala je taj pogled. Imao je taj pogled kada bi pokušavao da predvidi dobit u *podelama*.

U Nikanu se učiteljjev uspeh merio uspešnošću rezultata na keđuu. Privukli biste mušterije ukoliko bi se vaši učenici upisali na akademiju. Više učenika značilo je više novca, a za kockara u dugovima, poput učitelja Fejrika, svaki učenik bio je vredan. Kada bi se Žin upisala na akademiju, nalet učenika mogao bi izvući učitelja Fejrika iz debelih dugova.

„Upis je ove godine bio nešto slab, zar ne?“, navaljivala je.

Iskreveljio se. „Sušna je godina. Naravno da je upis slab. Nema mnogo porodica koje žele da plaćaju podučavanje, kada njihova deca svakako nemaju gotovo nikakvu šansu da prođu.“

„Ali ja mogu da položim“, reče ona. „A kada položim, imaćete učenicu koja se upisala na akademiju. Šta mislite, koliko će vam to pomoći pri upisu novih učenika?“

Odmahnulo je glavom. „Žin, grizla bi me savest da ti uzimam novac za podučavanje.“

To je bio drugi problem. Osmelila se i pogledala ga u oči. „U redu je. Ne mogu da platim podučavanje.“

Vidno se ukipio.

„U radnji ništa ne zarađujem“, reče Žin pre nego što je progovorio. „Roba nije moja. Ne dobijam nikakvu platu. Potrebno mi je da me besplatno spremite za keđu i duplo brže nego ostale učenike.“

Učitelj Fejrik ponovo počeo da odmahuje glavom. „Drago moje dete, ne mogu... ovo je...“

Bilo je vreme da igra na poslednju kartu. Žin izvuče kožnu torbu, koju je držala ispod stolice, i stavi je na sto. Torba uz čvrst i zadovoljavajući zvuk tupnu o drveni sto.

Pogled učitelja Fejrika radoznalo ju je pratio dok je zavlačila ruku u torbu i vadila težak, miomirisni paket. Zatim još jedan. Pa još jedan.

„Ovo je prvoklasni opijum u vrednosti od šest taela*“, izgovorila je staloženo. Šest taela bilo je polovina čitavog godišnjeg prihoda učitelja Fejrika.

„Ukrala si ovo od Fangovih“, nervozno je rekao.

Slegla je ramenima. „Krijumčarenje je težak posao. Fangovi su upoznati s rizikom. Paketi stalno nestaju. Ne mogu to jednostavno prijaviti nadležnim vlastima.“

Uvrtao je duge brkove. „Ne želim da se zameram Fangovima.“

Imao je razloga za bojazan. Ljudi u Tikaniju nisu stajali na žulj teti Fang – bar ne ako su brinuli za sopstvenu sigurnost. Bila je strpljiva i nepredvidiva poput zmije. Umela je godinama strpljivo da čeka, naizgled praštajući pogreške, a onda bi iznenada isпустиła otrov na pravom mestu.

Međutim, Žin je prikrila tragove.

„Prošle nedelje, vlasti u luci konfiskovale su joj jednu od brodskih pošiljki“, reče Žin, „a još nije imala vremena da popiše inventar. Te pakete jednostavno sam zabeležila kao izgubljene. Ne može da ih prati.“

„Ipak bi te mogli istući.“

„Ne tako strašno.“ Žin na silu slegnu ramenima. „Ne mogu da udaju oštećenu robu.“

Učitelj Fejrik zurio je u torbu s izrazitom pohlepom.

„Dogovoreno“, reče konačno i posegnu prema opijumu.

Istrgla mu ga je iz ruku. „Četiri uslova. Prvi, podučavacete me. Drugi, podučavacete me besplatno. Treći, nećete pušiti u toku časova. I četvrti, ako ikome budete rekli odakle vam ovo, reći ću vašim poveriocima gde vas mogu pronaći.“

Učitelj Fejrik dugo je zurio u nju, a zatim klimnuo glavom.

Zakašljala se. „Takode, želim da zadržim ovu knjigu.“

Kiselo joj se osmehnuo.

„Doista bi bila užasna prostitutka. Nemaš šarma.“

* Nekadašnja kineska valuta, kao i merna jedinica. Jedan tael vredelo je onoliko koliko je iznosila njegova težina u istoimenoj mernoj jedinici. (Prim. prev.)

„Ne“, reče teta Fang. „Potrebna si nam u radnji.“

„Učicu noću“, reče Žin. „Ili za vreme pauze.“

Teta Fang napravila je grimasu dok je ribala vok. Sve u vezi s tetom Fang bilo je sirovo: izraz lica, otvoreno iskazivanje nestrpljenja i razdražljivosti; prsti, koji su bili crveni od silnog ribanja i pranja; glas, koji je bio promukao od dranja na Žin; na sina, Kesegija; na unajmljene krijumčare; na čika Fanga, koji se izležavao u svojoj sobi punoj dima.

„Šta si mu obećala?“, sumnjičavo je upitala.

Žin se ukoči. „Ništa.“

Teta Fang iznenada lupi vokom o sto. Žin se trgnu i odjednom se prepade da su otkrili njenu krađu.

„Šta je toliko loše u udaji?“, zahtevala je teta Fang. „Udala sam se za tvog strica kada sam bila mlađa od tebe. Sve druge devojke u ovom selu uđu se do svoje šesnaeste godine. Misliš li da si nešto bolja od njih?“

Žin je toliko laknulo da se morala prisetiti da je trebalo da izgleda pokunjeno usled grdnje. „Ne. Hoću reći, ne mislim.“

„Misliš li da će biti tako strašno?“ Glas teta Fang postade zastrašujuće tih. „Šta je, zapravo, posredi? Bojiš li se da odeš u njegov krevet?“

Žin čak nije ni razmišljala o tome, ali sada joj se grlo steglo od same pomisli.

Teta Fang se iskezi. „Prva noć je najgora, to priznajem. Stavi parče vate u usta, da se ne ujeđeš za jezik. Nemoj vrištati, osim ako on to ne zatraži. Pogni glavu i radi ono što ti kaže – postani njegov nemi kućni rob sve dok ne počne da ti ukazuje poverenje. A onda? Počni da ga kljukaš opijumom – na početku pomalo, mada sumnjam da nikada nije pušio. Zatim ćeš povećavati dozu svakog dana. Radi to noću, čim završi s tobom, tako da ga uvek veže sa zadovoljstvom i moći. Povećavaj dozu sve dok ne postane u potpunosti zavisn od njega, a i tebe. Pusti da mu uništi telo i um. Bićeš manje-više udata za živi leš, tačno, ali imaćeš njegovo bogatstvo, imanje i moć.“ Teta Fang nakrivi glavu. „Hoće li onda toliko boleti da deliš krevet s njim?“

Žin požele da povrati. „Ali ja...“

„Da li se to bojiš dece?“ Teta Fang naheri glavu. „Ima načina da se ubiju dok su još u materici. Radiš u apoteci. Znaš to. Ali bilo bi dobro da

mu podariš bar jednog sina. Učvrsti svoj položaj prve supruge, da ne bi proćerdao novac na neku konkubinu.“

„Ali ja to ne želim“, ote se Žin. *Ne želim da budem kao ti.*

„A koga je briga šta ti želiš?“, nežno upita teta Fang. „Ti si *ratno siročče*. Nemaš roditelje, položaj ni veze. Imaš sreću što inspektora nije briga što nisi lepa, već samo gleda da li si mlada. Ovo je najbolje što mogu učiniti za tebe. Neće biti više prilika.“

„Ali keđu...“

„*Ali keđu*“, imitirala ju je teta Fang. „Otkad to živiš u oblacima? Misliš da bi *ti* mogla na akademiju?“

„Zaista to mislim.“ Žin se uspravi i pokuša da unese samopouzdanje u svoje reči. *Smiri se. I dalje imaš prednost.* „I pustićeš me. Zato što se može desiti da vlasti počnu da zapitkuju odakle stiže sav opijum.“

Teta Fang ju je dugo posmatrala. „Želiš li da umreš?“, upitala je.

Žin je znala da ovo nije bila prazna pretnja. Teta Fang bila je i više nego voljna da razmrsi sopstveno klupko. Žin ju je već posmatrala u tome. Većinu svog života provodila je trudeći se da *ona* ne bude jedna od njih.

Međutim, sada je mogla da uzvrati udarac.

„Ukoliko nestanem, učitelj Fejrik tačno će objasniti vlastima šta mi se dogodilo“, glasno je rekla. „A zatim će reći tvom sinu šta si uradila.“

„Kesegija neće biti briga“, frknula je teta Fang.

„Ja sam odgajila Kesegija. Voli me“, reče Žin. „A ti voliš njega. Ne želiš da zna čime se baviš. Zato ga ne šalješ u radnju. I zato me teraš da ga zadržim u našoj sobi dok izlaziš da se sretnes s krijumčarima.“

To je upalilo. Teta Fang piljila je u nju razjapljenih usta, dok joj je para izlazila iz nozdrva.

„Pusti me bar da pokušam“, molila je Žin. „Neće ti škoditi da me pustiš da učim. Ako položim, otarasićeš me se – a ukoliko padnem, imaćeš mladu.“

Teta Fang zgrabi vok. Žin se instinktivno stegnu, ali teta Fang je samo nastavila da ribanjem iskaljuje bes na tiganju.

„Budem li te videla da učiš u radnji, izbaciću te na ulicu“, reče teta Fang. „Nemoj da ovo dospe do inspektora.“

„Dogovoreno“, slaga Žin kroza zube.

Teta Fang frknu. „A šta će biti ako te prime? Ko će ti plaćati školarinu, da neće možda tvoj dragi, ubogi učitelj?“

Žin zastade. Počela je da se nada kako će joj Fangovi možda dati novac od miraza za školarinu, ali sada je videla da je takva nada bila smešna.

„Školarina u Sinegardu je besplatna“, naglasila je.

Teta Fang se glasno nasmeja. „Sinegard! Misliš da ćeš upasti u Sinegard?“

Žin podiže bradu. „Mogla bih.“

Vojna akademija u Sinegardu bila je najprestižnija institucija u carstvu, proverava za buduće generale i državnike. Retko su primali nekoga s ruralnog juga, ako su uopšte ikada nekoga i primili.

„Stvarno *jesi* poludela.“ Teta Fang ponovo frknu. „Dobro, uči ako želiš, ako te to čini srećnom. Slobodno polaži keđu. Ali, kada padneš, *udaćeš se* za inspektora. I bićeš zahvalna zbog toga.“

Te noći, pod svetlom ukradene sveće na podu pretrpane spavaće sobe, koju je delila s Kesegijem, Žin je otvorila svoju prvu pripremu za keđu.

Keđu se sastojao od ispita iz četiri plemenite nauke: istorije, matematike, logike i klasika. Carska vlastela u Sinegardu smatrala je ove predmete sastavnim delom učenjaka i državnika. Žin je sve ove predmete morala da nauči do svog šesnaestog rođendana.

Napravila je sebi tesan raspored: morala je da pređe bar dve knjige nedeljno i da svakog dana uči bar dva predmeta. Svake večeri, pošto zatvori prodavnicu, ruku punih knjiga trčala je do učitelja Fejrika pre nego što ode kući.

Istorija je bila najlakša za učenje. Istorija Nikana predstavljala je zanimljivu sagu o ratovanju. Carstvo je oformljeno pre čitavog milenijuma pod moćnim mačem nemilosrdnog Crvenog cara, koji je uništio monaške redove razbacane po kontinentu i stvorio ujedinjenu državu neviđenih razmera. To je bio prvi put da su Nikare sebe smatrale ujedinjenom nacijom. Crveni car standardizovao je jezik, uveo jedan set metričkih i mernih jedinica i izgradio puteve koji su povezivali ovu razbacanu teritoriju.

Međutim, novooformljeno carstvo Nikara nije preživelo smrt Crvenog cara. Mnoštvo njegovih naslednika odvelo je državu u krvavu propast tokom perioda zaraćenih država koji je usledio, što je Nikan podelilo u dvanaest suparničkih provincija.

Ogromna država otad je bivala ujedinjavana, osvajana, istraživana, rascepljivana pa ponovo ujedinjavana. Nikan je usled toga ratovao s kanovima iz severnog Zaleda i visokim zapadnjacima koji su stizali putem

velikog mora. Nikan se oba puta pokazao prevelikim da bi na duže staze pao pod stranu okupaciju.

Od svih osvajača Nikana najbliže je stigla Federacija Mugen. Ova ostrvska država napala je Nikan usred najveće unutrašnje krize među provincijama. Nikanu su bila potrebna dva makova rata i pedeset godina krvave okupacije da bi vratio svoju nezavisnost.

Carica Su Dađi, poslednji preživeli član trojke koja je preuzela kontrolu nad državom tokom Drugog makovog rata, sada je vladala zemljom sačinjenom od dvanaest provincija, koje nikada nisu u potpunosti uspele da se ujedine kao za vreme Crvenog cara.

Nikansko carstvo se kroz istoriju pokazalo neosvojivim. Međutim, takođe je bilo nestabilno i neujedinjeno, a trenutni privid mira nije obećavao dugovečnost.

Ako je Žin nešto naučila iz istorije svoje države, bilo je to da je u nikanskom carstvu jedino rat bio dugotrajan.

Drugi predmet, matematika, bio je naporan. Nije bio previše izazovan, ali je bio monoton i zamoran. Keđu nije zahtevao matematičke genije, ali je tražio učenike koji bi mogli da brinu o državnim finansijama i vođenju knjiga. Žin je vodila knjige Fangovima otkako je naučila da broji. Imala je dar da sabira velike brojeve napamet. Morala je da savlada nešto apstraktniju trigonometriju i njene teoreme, za koje je pretpostavljala da su bile značajne za pomorske bitke, ali bila je prijatno iznenađena činjenicom da joj obrađivanje ove teme nije teško padalo.

Treća stavka, logika, bila joj je potpuna nepoznanica. Keđu je postavljao logičke zagonetke u obliku pitanja s krajem otvorenim za tumačenje. Otvorila je primerak testa da bi vežbala. Prvo pitanje glasilo je: „Učenjak, koji šeta dobro utabanim putem, zastaje kod jednog drveta kruške. Drvo je toliko rodilo da su mu se grane savile. Međutim, on ipak ne ubira nijedan plod. Zašto?“

Zato što to drvo nije njegovo, odmah pomisli Žin. Zato što bi vlasnik mogao biti neko poput tete Fang, ko bi mu lopatom razbio glavu. Međutim, ovi odgovori bili su u vezi s moralom ili principom slučajnosti. Odgovor na ovu zagonetku morao se nalaziti u samom pitanju. Mora da je postojala zabluda, neka kontradikcija u ovoj priči.

Žin je morala dugo da razmišlja pre nego što je smislila odgovor: *Ako drvo kraj dobrog puta ima toliko ploda, onda s tim plodom sigurno nešto nije u redu.*

Što je više vežbala, sve je više posmatrala ova pitanja kao igru. Rešenja su bila poput nagrade. Žin je crtala dijagrame u prašini, proučavala strukturu silogizama i pamtila one poznatije logičke zablude. Za nekoliko meseci uspevala je da na ovakva pitanja odgovori u roku od nekoliko sekundi.

Najgori predmet svakako joj je bila klasika. Ona je bila jedini izuzetak u njenom rotirajućem rasporedu. Klasiku je morala da izučava svakog dana.

Ovaj odeljak među zahtevao je od učenika recitaciju, analizu i poređenje tekstova unapred utvrđenog gradiva, koje je činilo dvadeset sedam knjiga. Ove knjige nisu bile ispisane savremenim pravopisom, već starim nikanskim jezikom, koji je bio ozloglašen po nepredvidivim gramatičkim obrascima i komplikovanom izgovoru. U knjigama su se nalazili poezija, filozofske studije i eseji o vođstvu države, koje su napisali legendarni učenjaci nikanske prošlosti. Ovim gradivom trebalo je da se oblikuje moralni karakter budućih državnika ove nacije, a čitavo gradivo, bez izuzetka, bilo je beznadežno konfuzno.

Za razliku od logike i matematike, Žin nije mogla da savlada klasiku prostim rezonovanjem. Klasika je zahtevala određenu osnovu znanja, koju bi učenici polako gradili još od samih početaka učenja. Žin je za dve godine morala da savlada više od pet godina neprestanog izučavanja.

Do kraja je uspela da razvije izuzetnu veštinu učenja napamet.

Recitovala je unazad, dok je šetala kraj starih odbrambenih zidina Tikanija. Recitovala je duplo brže dok je skakutala po direcima preko jezera. Mrmljala je sebi u bradu dok je bila u radnji, nervirajući se svaki put kada bi je neko od mušterija zamolio za pomoć. Nije dozvoljavala sebi da legne sve dok bez greške ne ispriča sve lekcije koje je prešla tog dana. Budila se deklamujući odlomke klasika, što bi preplašilo Kesegija, koji je mislio da je opsednuta. Na neki način i jeste bila – sanjala je o drevnoj poeziji, koju su recitovali davno počivši glasovi, pa se u drhtavici budila iz košmara kada bi pogrešila.

„Nebeski način neprestano deluje i zbir svog uticaja nikada ne ostavlja samo na jednom mestu, ne bi li sve stvari doveo do savršenstva... tako funkcioniše način, i sve pod nebom njemu se okreće, i sve u morima mu se predaje.“

Žin ostavi Čuang Ceove *Anale* i namršti se. Ne samo što nije imala predstavu o čemu je Čuang Ce pričao već nije razumela zašto je insistirao na kitnjastom pisanju.